

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права, кримінології, цивільного
та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев
С.В. Матвеев

РОБОЧА ПРОГРАМА

МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБИТРАЖ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки

другий (магістерський)

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

08 «Право»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

081 «Право»

(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»

(найменування освітньої програми)

тип дисципліни навчальна дисципліна професійної та практичної підготовки

2019 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Є.О. Гіда
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою кримінального права,
кримінології, цивільного та господарського
права
протокол № 1 від «05» вересня 2019 року

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

О.С. Шнипко
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Павко Яна Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: професійної та практичної підготовки

Передумови вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» становить набуття здобувачами вищої освіти знань з дисциплін: «Теорія держави і права», «Міжнародне право», «Міжнародне приватне право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» є правовідносини, що виникають в процесі угоди сторін про передачу до арбітражу всіх або певних спорів, які виникли або можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того, чи мають вони договірний характер чи ні.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ECTS

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» є з'ясування соціальної суті та юридичного змісту інститутів, понять та норм МКА, взаємозв'язку його норм, оволодіння вміннями їх наукового та практичного застосування.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» є:

1. формування у здобувачі вищої освіти глибоких теоретичних та практичних знань щодо використання їх у своїй діяльності;
2. сприяти вихованню у здобувачі вищої освіти поважного ставлення до міжнародного арбітражного права як важливого засобу захисту людини і громадянина, їх прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Міжнародний комерційний арбітраж» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі права при здійсненні професійної діяльності.
Загальні компетентності	ЗК04. Здатність орієнтуватися у специфічних особливостях різних сфер юридичної діяльності. ЗК05. Бути готовим до реалізації на практиці в конкретних умовах заходів (методів) щодо захисту прав та свобод людини у надзвичайних ситуаціях. ЗК07. Володіння навичками ділового спілкування рідною та іноземною мовами на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової правничої термінології
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Глибоке розуміння доктрини та принципу верховенства права, поваги до прав та свобод людини і проблем їх реалізації в Україні. СК02. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.. СК03. Здатність кваліфіковано тлумачити нормативно-правові акти, надавати юридичні консультації СК05. Вміння використовувати правила, прийоми і засоби підготовки, розгляду, прийняття та оприлюднення нормативно-правових, правозастосовних та інтерпретаційних актів. СК06. Знання основних першоджерел та сучасної філософської літератури з правових питань.

	СК07. Знання правових засад організації і діяльності міжнародного комерційного арбітражу. СК09. Уміння працювати з міжнародними документами. СК10. Знання принципів, правових та організаційних засад функціонування державної служби в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (визначені закладом вищої освіти)	СК1.2. Знання принципів, правових та організаційних засад діяльності міжнародного приватного права. СК1.4. Здатність застосовувати принципи та норми права Європейського Союзу.

Результати навчання:

Після опанування дисципліни здобувачі вищої освіти повинен:

знати:

- основні правові поняття, категорії, правові інститути, базою для яких є Конституція України, міжнародні правові акти, згоду на застосування яких дала Верховна Рада України та чинне законодавство про Міжнародний комерційний арбітраж;
- загальні базові положення міжнародного арбітражного права;
- засвоїти законодавчі та теоретичні питання, які стосуються: предмету МКА, методу регулювання суспільних відносин в галузі міжнародного комерційного арбітражу, принципів, функцій, дії та застосування арбітражного законодавства, роль судової практики, фізичної та юридичної особи в міжнародних арбітражних відносинах, тощо.
- різні концепції, погляди, дискусійні положення з найбільш важливих питань, які є в міжнародному комерційному арбітражному праві, що розвиває вміння критично обмірковувати проблемні питання, щоб мати про них свою аргументовану думку, а також розвивати правове мислення, що допоможе правильно орієнтуватися в різноманітних джерелах, що стосуються МКА.

вміти:

- в науковому і практичному плані застосовувати положення МКА;
- правильно аналізувати та тлумачити норми в галузі МКА, рішення МКА при Торгово-промисловій палаті України, застосовувати їх до конкретних обставин арбітражної справи.

Програмні результати навчання (РН)

Програмні результати навчання за спеціальністю (визначені стандартом вищої освіти)	ПР02. Глибоко розуміти доктрину та принцип верховенства права, поважати права та свободі людини і громадянина. ПР04. Аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції. ПР06. Демонструвати знання основних першоджерел та сучасної філософської літератури з правових питань. ПР07. Знання та розуміння наукової правничої термінології. ПР08. Кваліфіковано тлумачити нормативно-правові акти, надавати юридичні консультації. ПР10. Оформлювати документацію у відповідності до правових, мовних та технічних норм. ПР11. Вміти використовувати правила, прийоми і засоби
---	--

	<p>підготовки, розгляду, прийняття та оприлюднення нормативно-правових, правозастосовних та інтерпретаційних актів.</p> <p>ПР12. Орієнтуватися у специфічних особливостях різних сфер юридичної діяльності.</p> <p>ПР13. Бути готовим до реалізації на практиці в конкретних умовах заходів (методів) щодо захисту прав та свобод людини у надзвичайних ситуаціях.</p> <p>ПР14. Демонструвати навички ділового спілкування в професійних і наукових колах рідною та іноземними мовами на високому професійному рівні.</p> <p>ПР16. Демонструвати здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в сфері права.</p> <p>ПР17. Знаті правові засади організації і діяльності міжнародного комерційного арбітражу.</p> <p>ПР18. Вміти працювати з міжнародними документами.</p>
Програмні результати навчання за вибіркоким блоком (визначені стандартом вищої освіти)	<p>ПР1.1. Використовувати сучасні методи компаративістики для вивчення різних галузей, підгалузей права та міжгалузевих інститутів.</p> <p>ПР1.3. Вміти використовувати принципи та норми права Європейського Союзу.</p> <p>ПР1.5. Адаптувати та використовувати принципи, правові та організаційні засади діяльності міжнародного приватного права в Україні.</p>

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль І.

	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	інд.	с.р.		л	с	п	інд.	с.р.
Тема 1. ПОНЯТТЯ І ВИДИ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ. АРБІТРАЖ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПО ЗОВНІШНЬОТ ОРГОВЕЛЬНИМ КОНТРАКТАМ. ПОНЯТТЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО ПОРЯДКУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
Тема 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ	7		2			5	7		0,5			6,5

МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.												
Тема 3. СТАТУС ПАРТНЕРІВ. ФОРМА ЗОВНІШНЬОТОР ГО ВЕЛЬНИХ УГОД. ПЛАТІЖНІ УМОВИ.	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
Тема 4. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ПРИ УКЛАДЕННІ ЗОВНІШНЬОТОР ГОВЕЛЬНИХ УГОД	7		2			5	7		0,5			6,5
Разом за змістовим модулем 1	32	4	8			20	32	1	2			29

Змістовий модуль 2.

	Кількість годин											
	Дення форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього		у тому числі			
		л	с	п	інд.	с.р.		л	с	п	інд.	с.р.
Тема 5. СПОСОБИ І ПРОБЛЕМИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ.	7	2				5	7	0,5				6,5
Тема 6. МОЖЛИВІСТЬ РОЗГЛЯДУ СПОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ.	7		2			5	7		0,5			6,5
ТЕМА 7. АРБІТРА ЖНІ УГОДИ І КОМПЕТЕНЦІЯ	7	2				5	7	0,5				6,5

МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ.												
ТЕМА 8. ЕТАПИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ АРБІТРАЖУ	7		2			5	7	0,5				6,5
Разом за змістовим модулем 2	28	4	4			20	28	1,5	0,5			26
Змістовий модуль 3.												
Тема 9. АРБІТРАЖНИЙ П РОЦЕС (ПОЧАТК ОВА СТАДІЯ, ПРОДОВЖЕННЯ, ДОКАЗИ, ЗАКІНЧЕННЯ, АРБІТРАЖНЕ РІ ШЕННЯ)	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
Тема 10. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВ А ПРО МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ.	7		2			5	7		0,5			6,5
Тема 11. МІЖНАРОДНО- ПРАВОВА УНІФІ КАЦІЯ МІЖНАРО ДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ	7		2			5	7		0,5			6,5
Тема 12. ЗАГАЛЬНА ХАРА КТЕРИСТИКА ПР ОЦЕДУРИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.	7		2			5	7		0,5			6,5
Разом за змістовим модулем 3	30		8			20	30	0,5	2			24,5
Усього годин	90	10	20			60	90	2,5	5			82,5

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. ПОНЯТТЯ І ВИДИ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ. АРБІТРАЖ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПО ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИМ КОНТРАКТАМ. ПОНЯТТЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО ПОРЯДКУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.

- **Міжнародний комерційний арбітраж (третейський суд) як різновид юрисдикційних органів, які вправі вирішувати спори.** Міжнародний комерційний арбітраж. Поняття міжнародного комерційного арбітражу. Відмежування міжнародного комерційного арбітражу від "внутрішнього" арбітражу. Відмежування арбітражу, арбітражних судів та державних арбітражних судів. Значення термінів "арбітраж", "арбітражний суд". Розгляд внутрішніх господарських спорів між підприємствами і підприємцями в різних країнах.
- **Третейські суди як різновид юрисдикційних органів, які вправі вирішувати спори.** Риси, що характеризують третейські суди та процедуру вирішення спорів третейськими судами. Відмежування третейських судів від державних судів та порядку відправлення державними судами правосуддя в сфері цивільно-правових відносин

Тема 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

- **Зародження Інституту третейського суду в стародавні часи.** Співвідношення інституту третейських судів та державного судочинства у стародавні часи. **Арбітраж як засіб вирішення спорів в Європі в епоху середньовіччя.** Арбітраж в період розвитку торгівлі в XVIII—XX століттях. Короткий історичний огляд розвитку арбітражу в країнах Європи та Америки. Франція.

Тема 3. СТАТУС ПАРТНЕРІВ. ФОРМА ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНИХ УГОД. ПЛАТІЖНІ УМОВИ.

- **Інформаційні особливості укладання зовнішньоторговельного контракту.** Органи здійснення торгової реєстрації в Німеччині, США, Англії. Відомості про суб'єкта підприємницької діяльності, що зазвичай вносяться до торгового реєстру. Базові принципи здійснення торгової реєстрації в розвинутих країнах світу. Реалізація принципу публічності. Сутність принципу достовірності. Гарантія дотримання загальновідомості. Публічна звітність та обов'язкові дані, що публікуються.
- **Особливості укладання зовнішньоторговельного контракту з офшорними компаніями.** Офшорні компанії. Території та держави світу, які мають назву офшорних зон. Компанії, що створюються під юрисдикцією офшорних зон. Поняття нерезидентних чи офшорних компаній. Відмінні риси даних компаній. Особи, що можуть виступати засновниками даних компаній. Питання щодо мінімальних розмірів статутного фонду офшорних компаній та переваги цього при порядку реєстрації таких компаній. Відмінності щодо мінімального розміру статутного фонду створюваних компаній у деяких офшорних зонах. Особливості критеріїв оцінки компаній (офшорних компаній) для випадків, коли українське підприємство є експортером товарів, послуг, тобто здійснює продаж товарів, послуг за межі України.
- **Форма і порядок підписання зовнішньоторговельних контрактів.** Значення істотних умов для підписання зовнішньоторговельних контрактів. Значення дотримання форми і порядку підписання зовнішньоекономічних контрактів, правильне і коректне узгодження цих істотних умов між сторонами. Цивільне законодавство України щодо свободи цивільного договору. Загальні засади укладання договорів. **Платіжні умови зовнішньоторговельних контрактів.** Значення такої умови зовнішньоторговельних контрактів як умови розрахунків між сторонами. Порядок і умови одержання коштів за контрактом. Практика, звичаї та правила в області розрахунків по міжнародній торгівлі та їх співвідношення із зовнішньоекономічними контрактами **Забезпечення виконання умов зовнішньоторговельних контрактів.** Застосування таких видів забезпечувальних мір, як поручительство чи гарантія, у міжнародній торгівлі.

Тема 4. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ПРИ УКЛАДЕННІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД.

- Питання позовної давності в міжнародному комерційному арбітражі..
- Поняття а значення строків (термінів) у цивільному праві України.
- •Види цивільно-правових строків (термінів) за законодавством України.
- Загальні правила обчислення позовної давності.
- Строки позовної давності за законодавством інших держав. Франція.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

Тема 5. СПОСОБИ І ПРОБЛЕМИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ.

- **Способи і проблеми вирішення спорів в міжнародних економічних відносинах.**
- **Альтернативні способи розгляду спорів.** Процедури та способи розгляду спорів, що зустрічаються у міжнародних комерційних контрактах. Переговори, медіація, консиліація (примирливі процедури), міні-процеси. **Переговори.** Дії сторони перед зверненням до суду при ситуації, коли виникають розбіжності у ході виконання контракту. Приклади з цього питання.. **Медіація.** Поняття медіації. Особи, між якими і за участю яких проводиться медіація. Застосування медіації в найдавніші часи. Країни, в яких медіація - найбільш розповсюджений спосіб врегулювання спорів. Причини, з яких судові процедури вважаються неетичними і вкрай небажаними, та країни, де існує це положення. Сфера застосування медіації до недавнього часу і в останні десятиліття. Процес застосування і проведення медіації в рамках ВОИС (WIPO) - **Примирливі процедури (консиліація).** Призначення примирливої процедури, чи консиліації. Особа, за участю якої проводиться консиліація. Установи, в яких існують і застосовуються примирливі регламенти. Прийняття Правил примирливих процедур. Порядок проведення консиліації на прикладі Примирливого регламенту Міжнародної торговельної палати, що діє з 1 січня 1988 р. Призначення такого порядку проведення консиліації. Питання щодо попередньої згоди сторін про застосування примирливих процедур. **Міні-процеси.** Призначення міні-процесів. Особливість міні-процесів у США. Правила міні-процесів, що діють в установах США та Швейцарії. Аналіз ходу міні-процесу на прикладі Правил проведення цюрихських міні-процесів, що діють з жовтня 1984 р. **Межі застосування альтернативних способів розгляду спорів.** Переваги альтернативних способів розгляду спорів. Межі та спрямованість альтернативних способів розгляду спорів. **Договірна підсудність.** Межі юрисдикції Міжнародного суду в Гаазі. Поняття "міжнародного цивільного процесу". Розповсюджений спосіб рішення проблеми юрисдикції. Зміст умови про передачу розгляду спору у разі його виникнення до визначеного національного суду, нерідко суду третьої, нейтральної країни.

Тема 6. МОЖЛИВІСТЬ РОЗГЛЯДУ СПОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ.

- Проблема можливості розгляду спорів у міжнародному комерційному арбітражі.
- Питання щодо підсудності спорів арбітражному розгляду в різних країнах.
- • Коло спорів, що передаються до арбітражу у європейських країнах.

Тема 7. АРБІТРАЖНІ УГОДИ І КОМПЕТЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

- • Арбітражна угода. Історія міжнародно-правового регулювання арбітражних угод.
- Ознаки і умови арбітражної угоди.
- Форма та порядок підписання арбітражної угоди.
- Арбітражні застереження
- • Компетенція арбітражу.

Тема 8. ЕТАПИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ. ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ АРБІТРАЖУ

- Етапи арбітражного розгляду.
- Процедура розгляду спорів постійно діючих міжнародних комерційних третейських судів на прикладі регламентів кількох постійно діючих арбітражних органів.
- Основні етапи розгляду спору міжнародними комерційними третейськими судами. Зміст першого етапу. Організаційно-процесуальні підстави для розгляду спору по суті. Формування складу третейського суду. Фінансове забезпечення розгляду спору. Початок та кінець першого етапу арбітражного процесу. Зміст другого етапу. Початок і кінець другого етапу. Стадії цих двох етапів.
- Перший етап. Ініціювання (порушення) арбітражної процедури.
- Склад арбітражу.
- Вимоги, пропонувані до арбітрів. Національність арбітра. Кваліфікація арбітра. Знання арбітром мови арбітражного розгляду. Порядок призначення арбітрів. Припинення повноважень арбітрів.
- Арбітражний збір.
- Другий етап. Процедура арбітражу ad hoc. Ініціювання арбітражного процесу ad hoc. *Формування складу третейського суду. Арбітражний збір. Арбітражний розгляд.*

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III.

Тема 9. АРБІТРАЖНИЙ ПРОЦЕС (ПОЧАТКОВА СТАДІЯ, ПРОДОВЖЕННЯ - ДОКАЗИ, ЗАКІНЧЕННЯ - АРБІТРАЖНЕ РІШЕННЯ).

- Арбітражний процес. Загальна характеристика. Фактори, що сприяли уніфікації арбітражної процедури. Нормативні акти щодо закріплення арбітражної процедури. Принципове положення та особливості регулювання арбітражної процедури..
- Інші інститути в практиці арбітражів.
- Початок арбітражного розгляду. Особливість регламентації арбітражного розгляду та початок його визначення. Типовий закон ЮНСИТРАЛ щодо початку арбітражного розгляду (ст. 21).
- Місце проведення арбітражу. Процедура арбітражного розгляду та її форми. Представлення доказів.
- Правила процедури арбітражного розгляду щодо мови розгляду.

Тема 10. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ.

- Правовий режим діяльності міжнародного комерційного арбітражу.
- Джерела арбітражно - процесуального права.
- Вибір права, що регулює процедуру арбітражного розгляду.
- Ведучі центри міжнародного комерційного арбітражу.

Тема 11. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА УНІФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ.

- Міжнародно-правова регламентація міжнародного комерційного арбітражу. Загальні положення..
- Міжнародне публічне право і міжнародний комерційний арбітраж. Женевський протокол про арбітражні застереження 1923 р. Женевська конвенція про приведення у виконання іноземних арбітражних рішень 1927 р. (по тексту - Женевська конвенція 1927 р.) Нью-йоркська конвенція про визнання і приведення у виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р
- Арбітражні регламенти ad hoc.
- Типовий закон ЮНСИТРАЛ про міжнародний торговий арбітраж.
- Порядок визнання і проведення до виконання рішень арбітражу. *Женевська конвенція*

про приведення у виконання іноземних арбітражних рішень 1927 р.

Недоліки Женевського протоколу та його основне призначення. Нью-йоркська конвенція про визнання і приведення у виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р. Міжнародна підсудність спорів між суб'єктами ЗЕД країн СНД.

Уніфікація правового регулювання арбітражу на багатосторонній основі.

Уніфікація правового регулювання арбітражу на багатосторонній основі (історичний аспект цієї проблеми та її сучасний стан).

Тема 12. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕДУРИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.

- Процедура арбітражного розгляду. Арбітражний інститут Стокгольмської торговельної палати.
- Винесення рішення складом арбітражного суду.
- Німецький інститут арбітражу.
- Лондонський міжнародний третейський суд

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовний модуль 1.		
1	Тема 1. ПОНЯТТЯ І ВИДИ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ. АРБІТРАЖ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПО ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИМ КОНТРАКТАМ. ПОНЯТТЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО ПОРЯДКУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.	2 год.	0,5 год.
2	Тема 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.		
3	Тема 3. СТАТУС ПАРТНЕРІВ. ФОРМА ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД. ПЛАТІЖНІ УМОВИ	2 год.	0,5 год.
4	Тема 4. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ПРИ УКЛАДЕННІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД		
	Змістовний модуль 2.		
5.	Тема 5. СПОСОБИ І ПРОБЛЕМИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ.	2 год.	0,5 год.
6.	Тема 6. МОЖЛИВІСТЬ РОЗГЛЯДУ СПОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ.		
7.	Тема 7. АРБІТРАЖНІ УГОДИ І КОМПЕТЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ.	2 год.	0,5 год.
8.	Тема 8. ЕТАПИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ. ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ АРБІТРАЖУ		
	Змістовний модуль 3.		

9.	Тема 9. АРБІТРАЖНИЙ ПРОЦЕС (ПОЧАТКОВА СТАДІЯ, ПРОДОВЖЕННЯ, ДОКАЗИ, ЗАКІНЧЕННЯ, АРБІТРАЖНЕ РІШЕННЯ)	2 год.	0,5 год.
10.	Тема 10. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ.		
11.	Тема 11. МІЖНАРОДНО- ПРАВОВА УНІФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ		
12.	Тема 12. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕДУРИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.		
Усього годин		10 год.	2,5 год.

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовний модуль 1.		
1	Тема 1. ПОНЯТТЯ І ВИДИ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ. АРБІТРАЖ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПО ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИМ КОНТРАКТАМ. ПОНЯТТЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО ПОРЯДКУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.	2 год.	0,5 год.
2	Тема 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.	2 год.	0,5 год.
3	Тема 3. СТАТУС ПАРТНЕРІВ. ФОРМА ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД. ПЛАТІЖНІ УМОВИ	2 год.	0,5 год.
4	Тема 4. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ПРИ УКЛАДЕННІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД	2 год.	0,5 год.
	Змістовий модуль 2.		
5.	Тема 5. СПОСОБИ І ПРОБЛЕМИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ.		
6.	Тема 6. МОЖЛИВІСТЬ РОЗГЛЯДУ СПОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ.	2 год.	0,5 год.
7.	Тема 7. АРБІТРАЖНІ УГОДИ І КОМПЕТЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ.		
8.	Тема 8. ЕТАПИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ. ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ АРБІТРАЖУ	2 год.	0,5 год

	Змістовий модуль 3.		
9.	Тема 9. АРБІТРАЖНИЙ ПРОЦЕС (ПОЧАТКОВА СТАДІЯ, ПРОДОВЖЕННЯ, ДОКАЗИ, ЗАКІНЧЕННЯ, АРБІТРАЖНЕ РІШЕННЯ)	2 год.	0,5 год
10.	Тема 10. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ.	2 год.	0,5 год
11.	Тема 11. МІЖНАРОДНО- ПРАВОВА УНІФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ	2 год.	0,5 год
12.	Тема 12. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕДУРИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.	2 год.	0,5 год
Усього годин		20 год.	5 год.

8. Теми практичних занять
Не передбачено навчальним планом

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовний модуль 1.		
1	Тема 1. ПОНЯТТЯ І ВИДИ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ. АРБІТРАЖ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПО ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИМ КОНТРАКТАМ. ПОНЯТТЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО ПОРЯДКУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.	5 год.	8 год.
2	Тема 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.	5 год.	6,5 год.
3	Тема 3. СТАТУС ПАРТНЕРІВ. ФОРМА ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД. ПЛАТІЖНІ УМОВИ	5 год.	8 год.
4	Тема 4. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ПРИ УКЛАДЕННІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД	5 год.	6,5 год.
	Змістовний модуль 2.		
5.	Тема 5. СПОСОБИ І ПРОБЛЕМИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ.	5 год.	6,5 год.
6.	Тема 6. МОЖЛИВІСТЬ РОЗГЛЯДУ СПОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ.	5 год.	6,5 год.
7.	Тема 7. АРБІТРАЖНІ УГОДИ І КОМПЕТЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО	5 год.	6,5 год.

	АРБІТРАЖУ.		
8.	Тема 8. ЕТАПИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ. ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ АРБІТРАЖУ	5 год.	6,5 год.
	Змістовий модуль 3.		
9.	Тема 9. АРБІТРАЖНИЙ ПРОЦЕС (ПОЧАТКОВА СТАДІЯ, ПРОДОВЖЕННЯ, ДОКАЗИ, ЗАКІНЧЕННЯ, АРБІТРАЖНЕ РІШЕННЯ)	5 год.	2 год.
10.	Тема 10. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ.	5 год.	2 год.
11.	Тема 11. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА УНІФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ	5 год.	2 год.
12.	Тема 12. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕДУРИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.	5 год.	2 год.
Усього годин		60 год.	82,5 год.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає:

- Підготовку до семінарських, контрольних робіт (опрацювання лекційного матеріалу, законодавчих та інших нормативних матеріалів, навчальної літератури, спеціальних джерел і інформації, періодики тощо)
- Виконання індивідуальних завдань
- Опанування матеріалу, що винесений цілком на самостійне опрацювання згідно з робочою програмою
- Написання контрольних робіт
- Опрацювання тестів для самостійної роботи
- Написання рефератів
- Наукова робота здобувачів вищої освіти

Модуль I.

Самостійна робота № 1

Тема 1. Поняття і правова природа міжнародного комерційного арбітражу

- Зв'язок та взаємодія між комерційним арбітражем і державними судами.
- Демократичність міжнародного комерційного арбітражу.
- Забезпечувальні заходи в міжнародному комерційному арбітражі.
- Арбітражна процедура в кіберпросторі.
- Місце проведення або місце знаходження арбітражу.
- Територіальність міжнародного арбітражу.
- Юридичні наслідки, пов'язані з місцем проведення або місцем знаходження арбітражу.
- On-line технології і місце знаходження арбітражу.

Самостійна робота № 2

Тема 2. Міжнародно-правові основи міжнародного комерційного арбітражу

- Всесвітні конвенції, що регулюють міжнародний комерційний арбітраж.
- Регіональні конвенції, що регулюють міжнародний комерційний арбітраж.
- Основні положення Нью-Йоркської конвенції про визнання і доведення до

виконання іноземних арбітражних рішень 1958 року.

- Основні положення Європейської конвенції про зовнішньоторговий арбітраж 1961 року.
- Арбітражний регламент ЮНСІТРАЛ (UNCITRAL) 1976 року.
- Типовий закон ЮНСІТРАЛ 1985 року.

Самостійна робота № 3

Тема 3. Арбітражна угода

- Арбітражне застереження, яке рекомендується при ТПП України для включення у зовнішньоекономічні договори.
- Вибір арбітражного інституту.
- Делокалізація арбітражу.
- Процесуальне право в країні місця проведення або місця знаходження арбітражу
- Критерії вибору місця проведення або місця знаходження арбітражу.

Модуль II.

Самостійна робота № 4

Тема 4. Порядок доведення до виконання іноземних арбітражних рішень

- Право на справедливий судовий розгляд.
- Процесуальні гарантії в добровільному арбітражі відповідно до ст. 17 (2) Директиви про електронну комерцію.
- Арбітражні правила, адаптовані до електронної комерції.
- Відповідність публічному порядку під час виконання рішень міжнародного комерційного арбітражного суду.
- Проблеми виконання арбітражних рішень.

Самостійна робота № 5

Тема 5. Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України

- Відповідні процесуальні гарантії, які засновані на Європейській конвенції з прав людини.
- Адекватні процесуальні гарантії в сфері он-лайн.
- Президіум МКАС.
- Голова МКАС і його замісники.
- Надання і направлення документів в ході арбітражного розгляду.
- Відвід арбітра.
- Заміна арбітра.

Модуль III.

Самостійна робота № 6.

Тема 6. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України

- Особливість розгляду справ Морською арбітражною комісією.
- Арбітражні збори і витрати.
- Надання і направлення документів в ході арбітражного розгляду.
- Відвід арбітра.
- Заміна арбітра.

Самостійна робота № 7

Тема 7. Арбітражний розгляд інвестиційних спорів

- Основні положення Конвенції про вирішення інвестиційних спорів між державами й іноземними особами (Вашингтонська конвенція 1965 року).
- Структура та юрисдикція Міжнародного центру з вирішення інвестиційних спорів (ICSID).

- Правила процедур та арбітражу, які здійснюються в Міжнародному центрі з вирішення інвестиційних спорів (ICSID).

Самостійна робота № 8

Тема 8. Міжнародний комерційний арбітраж за кордоном

- Зародження Інституту третейського суду в Стародавні часи.
- Історичний огляд розвитку арбітражу в країнах Європи.
- Історичний огляд розвитку арбітражу в країнах Америки.
- Розвиток арбітражу в Німеччині.
- Становлення та розвиток арбітражу в США.

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчального процесу, що створює умови для реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти, враховує його уподобання, нахили.

Індивідуальні завдання можуть включати написання рефератів, проведення польових та кабінетних досліджень, підготовку та участь у олімпіадах, конференціях тощо.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти

Контроль та оцінювання теоретичних знань та практичних навичок здобувачів вищої освіти протягом вивчення дисципліни відбувається за результатами тестування, розв'язання розрахунково-аналітичних завдань, обговорення конкретних ситуацій, а також у процесі контролю самостійної роботи.

Робоча програма передбачає застосування трьох форм контролю знань здобувачів вищої освіти:

- *поточний контроль* проводиться за кожною темою шляхом тестування, перевірки індивідуальних та колективних завдань, обговорення конкретних ситуацій, перевірки завдань для самостійної роботи, кожне з яких оцінюється за відповідними критеріями у балах.
- *модульний контроль* проводиться за певним блоком тем шляхом тестування, виконання контрольної роботи.
- *підсумковий контроль*. Формою підсумкового контролю є залік.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти враховується їх наступне ранжиювання:

I рівень знань. Здобувач вищої освіти володіє усім обсягом навчального матеріалу на теоретично-репродуктивному рівні.

II рівень знань. Здобувач вищої освіти володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами.

III рівень знань. Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює власні думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань аудиторної і самостійної роботи.

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА А ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	

82-89	B	добре	зараховано
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий контроль –це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за навчальний семестр.

З навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» передбачено:

- для денної та заочної форм навчання – залік.

Форми контролю з дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» включають поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на практичних заняттях;
- 2) письмові контрольні роботи (на лекційних та практичних заняттях);
- 3) тестування тощо.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів вивчення кожного змістовного модуля.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні магістра. Підсумковий контроль з дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» включає семестровий контроль у формі заліку.

Таким чином, за цю дисципліну здобувачі вищої освіти може бути отримано максимально 100 балів. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувачі вищої освіти відображаються у заліковій книжці.

13. Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців за спеціальністю 081 «Право».

При викладенні курсу «Міжнародний комерційний арбітраж» використовуються наступні методи навчання:

1) методи навчання за джерелами передачі і сприйняття інформації. За цією класифікацією виділяються методи: словесні, наочні, практичні, роботи з джерелами (книгою), відеометод.

Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.

Структурний метод навчання за характером логіки пізнання: аналітичний метод, індуктивний метод, дедуктивний метод, продуктивний метод.

Метод проблемного викладу знань є перехідним від виконавчої до творчої діяльності (викладач створює проблемну ситуацію та пропонує здобувачі вищої освіти її розв'язати).

Частково-пошуковий метод включає здобувачі вищої освіти у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання.

Дослідницький метод спрямований на включення здобувачі вищої освіти у самостійне розв'язання пізнавального завдання (без повідомлення знань).

14. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з курсу для магістрів «Міжнародний комерційний арбітраж» включає:

1. Робоча програма дисципліни.
2. Конспект лекцій дисципліни.
3. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.

15. Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/stru#Stru>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991р. №1798- XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
5. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24.02. 1994. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4002-12>
6. Волощук О.Т. Міжнародний комерційний арбітраж [Текст] : навч. посіб. / О. Т. Волощук ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. — 260 с.
7. Voronov K. M. History of arbitration development.Academic and scientific challenges of diverse fields of knowledge in the 21-st century/Академічні та наукові виклики різноманітних галузей знань у 21-му столітті:матеріали IVМіжнародної здобувачі вищої освітиської наукової конференції (м. Харків, 20 берез. 2015 р.).Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. С. 102–104.
8. Воронов К. М. Принцип «компетенції-компетенції» в міжнародному комерційному арбітражі. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, 2018.
9. Гончаренко О.М. Міжнародний комерційний арбітраж: навч. посіб. / О. М. Гончаренко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Каф.комерц. права. — Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2014. — 203 с.
10. Кравцов С.О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні суди [Текст] : монографія / С. О. Кравцов ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2014. – 230 с.
11. Любченко Я.П. Підходи до визначення сфери альтернативних способів вирішення спорів Вип. 27. С. 214-226. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/dbms_2014_27_19.pdf
12. Матвійчук В. К. Міжнародний комерційний арбітраж : практикум : у 7 кн. / В. К. Матвійчук, І. О. Хар. – К. : КНТ, 2007.
13. Регламент Международного коммерческого арбитражного суда при Торгово-промышленной палате Украины, утвержденный решением Президиума Торгово-

промышленной палаты Украины № 18(1) с изменениями, внесенными решением Президиума ТПП Украины № 25(6) от 27 июля 2017 года. URL: <http://www.ucti.org.ua/arb/icac/ru/rules.html>.

14. Типовой закон ЮНСИТРАЛ о международном торговом арбитраже, 1985 год, с изменениями, принятыми в 2006 году. URL: http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/arbitration/ml-arb/07-87000_Ebook.pdf

15. . Цират А.В., Цират Г.А. Міжнародний комерційний арбітраж [Текст] : навч. посіб..— К. : Істина, 2002. — 304 с.

16. Цивільне право України : навч. посіб : у 2 т. Т. 1 / Ю. Ф. Іванов, О. В. Курилiна, М. В. Іванова. - Київ : Алерта, 2019. - 340 с.

Додаткова література Відповідно до модулів. МОДУЛЬ І

Тема 1. ПОНЯТТЯ І ВИДИ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ. АРБІТРАЖ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПО ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИМ КОНТРАКТАМ. ПОНЯТТЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО ПОРЯДКУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.

- . 1. Богуславский М.М. Международный коммерческий арбитраж. М.: Институт государства и права РАН, 1993.
- . 2. Дмитриева Г.к. Международный коммерческий арбитраж. Учебно-практическое пособие. - М.: Проспект, 1997.
- . 3. Европейская Конвенция о внешнеторговом арбитраже. Женева, 21 апреля 1969 г.
- . 4. Комаров В.В. Международный коммерческий арбитраж. -Х.: Основа 1995.-305 С.
- . 5. Международный коммерческий арбитраж в Украине: Законодательство и практика / Под общ. ред. И.Г. Побирченко. - Науч. - практ. Издана .-К.: Издательский Дом "ИНЮРЕ", 2000.-973 с.
- . 6. О международном коммерческом арбитраже: Закон Украины от 24 февраля 1994 г. №4002-ХП
- . 7. Образцы договоров с комментариями. Международный коммерческий арбитраж. - Минск "Амалей", 1997.
- . 8. Положение о Международном коммерческом арбитражном суде при Торгово - промышленной палате Украины. Приложение №1 к Закону Украины " О международном коммерческом арбитраже" от 24 февраля 1994 г.№ 4002-ХП.
- . 9. Федоров А.Г. "Международный коммерческий арбитраж :Изд-во Дом "Дашков ЙК" 2000. -120 с.
- . 10. Цират Г.А., Цират А.В. Международный коммерческий арбитраж как способ разрешения внешнеэкономических споров. -К.: Довіра, 1997.-367с.
11. Міжнародний комерційний арбітраж: Практикум у семи книгах. Книга І: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 244 с.

Тема 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

1. Богуславский М.М. Международный коммерческий арбитраж. М.: Институт государства и права РАН, 1993.
2. Дмитриева Г.к. Международный коммерческий арбитраж. Учебно-практическое

пособие. - М.: Проспект, 1997.

3. Европейская Конвенция о внешнеторговом арбитраже. Женева, 21 апреля 1969 г.

4. Комаров В.В. Международный коммерческий арбитраж. -Х.: Основа 1995.-305 С.

5. Международный коммерческий арбитраж в Украине: Законодательство и практика / Под общ. ред. И.Г. Побирченко. - Науч. - практ. Издана .-К.: Издательский Дом "ИНЮРЕ", 2000.-973 с.

6. О международном коммерческом арбитраже: Закон Украины от 24 февраля 1994 г. №4002-ХП

7. Образцы договоров с комментариями. Международный коммерческий арбитраж. - Минск "Амалея", 1997.

8. Положение о Международном коммерческом арбитражном суде при Торгово - промышленной палате Украины. Приложение №1 к Закону Украины " О международном коммерческом арбитраже" от 24 февраля 1994 г.№ 4002-ХП.

9. Федоров А.Г. "Международный коммерческий арбитраж :Изд-во Дом "Дашков ЙК°" 2000. -120 с.

10. Цират Г.А., Цират А.В. Международный коммерческий арбитраж как способ разрешения внешнеэкономических споров. -К.: Довіра, 1997.-367с.

11. Міжнародний комерційний арбітраж: Практикум у семи книгах. Книга I: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 244 с.

Тема 3. СТАТУС ПАРТНЕРІВ. ФОРМА ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНИХ УГОД. ПЛАТІЖНІ УМОВИ.

Богуславский М.М. Международный коммерческий арбитраж. М.: Институт государства и права РАН, 1993.

Воронов К.М. Співвідношення принципів «компетенції- компетенції» та автономності арбітражної угоди в міжнародному комерційному арбітражі. Юридичні факти в системі правового регулювання: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 листоп. 2015 р.). Київ: Дакор, 2015. С. 178–181.

Воронов К. М. Концепції взаємодії державних судів і міжнародних комерційних арбітражів. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 4. С. 80–83.

Дмитриева Г.к. Международный коммерческий арбитраж. Учебно-практическое пособие. - М.: Проспект, 1997.

Европейская Конвенция о внешнеторговом арбитраже. Женева, 21 апреля 1969 г.

Комаров В.В. Международный коммерческий арбитраж. -Х.: Основа 1995.-305 С.

Международный коммерческий арбитраж в Украине: Законодательство и практика / Под общ. ред. И.Г. Побирченко. - Науч. - практ. Издана .-К.: Издательский Дом "ИНЮРЕ", 2000.-973 с.

О международном коммерческом арбитраже: Закон Украины от 24 февраля 1994 г. №4002-ХП

Образцы договоров с комментариями. Международный коммерческий арбитраж. - Минск "Амалея", 1997.

. Положение о Международном коммерческом арбитражном суде при Торгово-промышленной палате Украины. Приложение №1 к Закону Украины " О международном коммерческом арбитраже" от 24 февраля 1994 г.№ 4002-ХП.

. Федоров А.Г. "Международный коммерческий арбитраж :Изд-во Дом "Дашков йК°" 2000.-120 с.

- . Цират Г.А., Цират А.В. Международный коммерческий арбитраж как способ разрешения внешнеэкономических споров. -К.: Довіра, 1997.-367с.
11. Міжнародний комерційний арбітраж: Практикум у семи книгах. Книга I: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 244 с.

Тема 4. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ПРИ УКЛАДЕННІ ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНИХ УГОД.

- Арбітражна практика: Частина IV: Рішення Зовнішньоторговельної арбітражної комісії, 1966—1968 'pp. -»-М., 1970—С. 74—76.
2. Дмитрієва Г. К. Міжнародний комерційний арбітраж. М., 1997. С. 30.
3. International Law. 1990. № 24. Р. 1115.
- Комаров В. В. Международный коммерческий арбитраж.— Х.: Основа 1995.-304 с.
- Лебедев С. Н. Міжнародний комерційний арбітраж: компетенція арбітрів і угода сторін.- М., 1988.-3. 85—86.
- Пункт 2 ст. 7 Закона РФ "О международном коммерческом арбитраже" 1993 г.
7. Пункт 3 ст. 5 Закона Англии "Об арбитраже" 1996 г.
8. Стаття 1 п. (в) Регламенту ЛМТС 1998 г.
- Стаття 30 Закона Англии "Об арбитраже" 1996 г., ст. 186 Закона Швейцарии "О международном частном праве" 1987 г., ст. 1052 ГИК Нидерландов.
10. Федоров А. Г. Международный коммерческий арбитраж: Учебное пособие. —М.: Издательский Дом «Дашков и К°», 2000. — 120 с.
11. Цират Г. А., Цират А. В. Міжнародний арбітраж як спосіб дозволу зовнішньоекономічних суперечок.— К.: Довіра, 1997.— 367 с.— Библиогр.: С. 364.
- .Цират Г. А. Міжнародний комерційний арбітраж: Навч. посіб. — К: Істина, 2002. — Библиогр. : 304 С.
13. Міжнародний комерційний арбітраж: Практикум у семи книгах. Книга II: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 244 с.

МОДУЛЬ II

Тема 5. СПОСОБИ І ПРОБЛЕМИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ.

1. " Збори законодавства Російської Федерації. № 17.24 квітня 1994 р. Ст. 1472.; Міжнародне приватне право. Збірник документів. М., 1997. С. 819.
2. An-iin Rashid Shipping Co. v. Kuwait Insurance Co., 1 App. Cas. (1983).
3. Martin Hunter, Jan Paulsson, Nigel Rawding, Alan Redfem, The Freshfields Guide to Arbitration and ADR7 (1993).
4. New York Civil Practice Law and Rules, § 302.
5. W. Michael Reisman, W. Laurence Craig, William Park, Jan Paulsson, International Commercial Arbitration 121-123 (1997).
6. William F. Fox, Jr., International Commercial Agreements 273 (3rd Ed., 1998).
7. BP Exploration Co. (Libya) v. Hunt, 3 All E.R. 879 (Q.B. 1976).
- Міжнародний комерційний арбітраж: Практикум у семи книгах. Книга II: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 244 с.

Тема 6. МОЖЛИВІСТЬ РОЗГЛЯДУ СПОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ

1. Воронов К. М. Паралельні процеси в державному суді і міжнародному комерційному арбітражі. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. 2017. Вип. 24. С. 196–199.

2. *Redfern A., Hunter M. Law and Practice of International Commercial Arbitration.* 1991. P. 138.
3. Mayer P. Mandatory Rules of Law in International Arbitration // *Arbitration International.* 1986. № 2. P. 282.
4. *Kirry A. Arbitrability: Current Trends in Europe // International Arbitration.* 1996.
5. № 12. P. 377.
6. Стаття 177 Закону "О международном частном праве" 1987 г.
7. *Kirry A. Arbitrability: Current Trends in Europe // International Arbitration.* 1996. №12. P. 383.
8. Пункт 2 ст. 1 Закона РФ "О международном коммерческом арбитраже" 1993.
9. *Kirry A. Arbitrability: Current Trends in Europe // International Arbitration.* 1996. № 12. P. 383.
10. *Arbitration International.* 1996. № 12. P. 386. 36
11. Міжнародний комерційний арбітраж: Практикум у семи книгах. Книга II: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 244 с.

Тема 7. АРБІТРАЖНІ УГОДИ І КОМПЕТЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

1. Арбітражна практика: Частина IV: Рішення Зовнішньоторговельної арбітражної комісії, 1966—1968 'рр. -»-М., 1970—С. 74—76.
2. Дмитрієва Г. К. Міжнародний комерційний арбітраж. М., 1997. С. 30.
3. *International Law.* 1990. № 24. P. 1115.
4. Комаров В. В. Международный коммерческий арбитраж.— Х.: Основа 1995.-304 с.
5. Лебедев С. Н. Міжнародний комерційний арбітраж: компетенція арбітрів і угода сторін.-М., 1988.-3. 85—86.
6. Пункт 2 ст. 7 Закона РФ "О международном коммерческом арбитраже" 1993 г.
7. Пункт 3 ст. 5 Закона Англии "Об арбитраже" 1996 г.
8. Стаття 1 п. (в) Регламенту ЛМТС 1998 г.
9. Стаття 30 Закона Англии "Об арбитраже" 1996 г., ст. 186 Закона Швейцарии "О международном частном праве" 1987 г., ст. 1052 ГИК Нидерландов.
10. Ю.Федоров А. Г. Международный коммерческий арбитраж: Учебное пособие. — М.: Издательский Дом «Дашков и К°», 2000. — 120 с.
11. Цират Г. А., Цират А. В. Міжнародний арбітраж як спосіб дозволу зовнішньоекономічних суперечок.— К.: Довіра, 1997.— 367 с.— Библиогр.: С. 364.
12. Цірат Г. А. Міжнародний комерційний арбітраж: Навч. посіб. — К.: Істина, 2002. — Библиогр. : 304 С.
13. Міжнародний комерційний арбітраж: Практикум у семи книгах. Книга II: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 244 с.

Тема 8. ЕТАПИ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ. ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ АРБІТРАЖУ

1. Брунцева Е.В. *Международный коммерческий арбитраж* Учебное Пособие для высших юридических учебных заведений. СПб.: Издательский дом «Сентябрь», 2001. - 368 с.
2. Комаров В. В. Международный коммерческий арбитраж— Х-Основа 1995.— 304 с.
3. Регламент Арбітражного інституту Торгової палати Стокгольма, прийнятий Торговою палатою м. Стокгольма і введений в дію 1 квітня 1999 р.; Регламент МКАС при ТПП України. — В кн.: Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика / Под общ. ред. ИТ. Побирченко. — К., 2000; Регламент

Лондонського міжнародного третейського суду, введений в дію 1 січня 1998 р.; Положення про арбітражний суд Німецької інституції по арбітражній справі, введений в дію 1 липня 1998 р.

4. Регламент МКАС при ТПП України. — В кн.: *Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика* / Под общ. ред. *И.Т. Побирченко*. — К., 2000.

5. Цират Г. А., Цират А. В. *Международный арбитраж как способ разрешения внешнеэкономических споров*.— К.: Довіра, 1997.— 367 с.— Библиогр.: с. 364.

6. Цират Г. А. *Міжнародний комерційний арбітраж: Навч. посіб.* - К.: Істина, 2002. — Бібліогр. :304 с.

7. Pierre Jolidon, *Commentair du Concordat Suisse Sur L'Arbitrage* 269-271 (1984). Переклад з англійського тексту виконаний автором по книзі: W. Michael Reisman et al., *International Commercial Arbitration* 558 (1997).

8. Pierre Lalive, *On the Neutrality of the Arbitrator and of the Place of Arbitration*, *Swiss Essays on International Arbitration* 28 (1984).

9. Rene David, *Arbitration in International Trade* 255 (1985).

МОДУЛЬ III

Тема 9. АРБІТРАЖНИЙ ПРОЦЕС (ПОЧАТКОВА СТАДІЯ, ПРОДОВЖЕННЯ - ДОКАЗИ, ЗАКІНЧЕННЯ - АРБІТРАЖНЕ РІШЕННЯ).

1. Брунцева Е.В. *Международный коммерческий арбитраж* Учебное Пособие для высших юридических учебных заведений. СПб.: Издательский дом «Сентябрь», 2001. - 368 с.

2. Комаров В. В. *Международный коммерческий арбитраж*— Х-Основа 1995.— 304 с.

3. Регламент Арбітражного інституту Торгової палати Стокгольма, прийнятий Торговою палатою м. Стокгольма і введений в дію 1 квітня 1999 р.; Регламент МКАС при ТПП України. — В кн.: *Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика* / Под общ. ред. *И.Г. Побирченко*. — К., 2000; Регламент Лондонського міжнародного третейського суду, введений в дію 1 січня 1998 р.; Положення про арбітражний суд Німецької інституції по арбітражній справі, введений в дію 1 липня 1998 р.

4. Регламент МКАС при ТП ІІІ України. — В кн.: *Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика* / Под общ. ред. *И.Г. Побирченко*. — К., 2000.

5. Цират Г. А., Цират А. В. *Международный арбитраж как способ разрешения внешнеэкономических споров*.— К.: Довіра, 1997.— 367 с.— Библиогр.: с. 364.

6. Цират Г. А. *Міжнародний комерційний арбітраж: Навч. посіб.* - К.: Істина, 2002. — Бібліогр. : 304 с.

16. Pierre Jolidon, *Commentair du Concordat Suisse Sur L'Arbitrage* 269-271 (1984). Переклад з англійського тексту виконаний автором по книзі: W. Michael Reisman et al., *International Commercial Arbitration* 558 (1997).

7. Pierre Lalive, *On the Neutrality of the Arbitrator and of the Place of Arbitration*, *Swiss Essays on International Arbitration* 28 (1984).

8. Rene David, *Arbitration in International Trade* 255 (1985).

Тема 10. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ.

1. Cknv R., Stewart P. *International Arbitration: Storming Citadels* // *International Financial*

- Law Review. 1990. P. 12.
2. Clow R., Stewart P. International Arbitration: Storming Citadels // International Financial Law Review 1990. P. 11.
  3. Commercial Arbitration. 1995. P. 23. 26
  4. Craig L. W. Trends and Developments in the Law and Practice of International
  5. Ibid. P. 12.
  6. Rivkin D. W. Commercial Arbitration for the 1990s // ABA Section of Litigation. 1991. P. 124.
  7. Rivkin D. W. Commercial Arbitration for the 1990s. P. 127.
  8. Sweet and Maxwell. Handbook of Arbitration Practice. 1997. P. 21;
  9. Закон Англии "Об арбитраже" 1996 г., ст. 33 (в). 28
- Ю.Комаров А. Рассмотрение споров Международным коммерческим арбитражным судом при Торгово-промышленной палате Российской Федерации // Государство и право. 1996. № 11. С. 57.
11. Конвенция о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений 1958 г. (ст. V, п. "d").
  12. Регламент Арбитражного института при СТП 1988 г.
  13. Статья 1494 ГПК Франции.
  14. Статья 176 Закона Швейцарии "О международном частном праве".
  15. Третейский суд. Законодательство, практика, комментарии. М., 1997. С. 587.
  16. Третейский суд. Законодательство, практика, комментарии. С. 587.

Тема 11. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА УНІФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБИТРАЖУ.

1. Богуславский М.М. Международный коммерческий арбитраж. М.: Институт государства РАН, 1993.
2. Дмитриева Г.К. Международный коммерческий арбитраж. Учебно-практическое пособие. - М.: Проспект, 1997
3. Закон Украины от 24 февраля 1994 г. № 4002-ХІІ " О международном коммерческом арбитраже".
4. Комаров В.В. Международный коммерческий арбитраж.-Х.: Основа 1995.-305С.
5. Международный коммерческий арбитраж в Украине: Законодательство и практика / Под общ. ред. И.Г. Побирченко.- Науч. -практ. Издана.-К: Издательский Дом "ИНЮРЕ", 2000.-973 с.
6. Образцы договоров с комментариями. Международный коммерческий арбитраж.- Минск "Амалея", 1997.
7. Положение о Международном коммерческом арбитражном суде при Торгово-промышленной палате Украины. Приложение №1 к Закону Украины "О международном коммерческом арбитраже" от 24 февраля 1994 г. № 4002-ХІІ.
8. Федоров А.Г. Международный коммерческий арбитраж :Изд-во Дом «Дашков и К°» 2000. -120 с.
9. Цират Г.А., Цират А.В. Международный коммерческий арбитраж как способ разрешения внешнеэкономических споров. -К.: Довіра, 1997.-367с.

Тема 12. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕДУРИ АРБИТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.

1. Брунцева Е.В. *Международный коммерческий арбитраж* Учебное Пособие для высших юридических учебных заведений. СПб.: Издательский дом «Сентябрь», 2001. - 368

с.

2. Комаров В. В. Международный коммерческий арбитраж— X-Основа 1995.—304 с.
3. Регламент Арбітражного інституту Торгової палати Стокгольма, прийнятий Торговою палатою м. Стокгольма і введений в дію 1 квітня 1999 р.; Регламент МКАС при ТПП України. — В кн.: Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика / Под общ. ред. ИТ. Побирченко. — К., 2000; Регламент Лондонського міжнародного третейського суду, введений в дію 1 січня 1998 р.; Положення про арбітражний суд Німецької інституції по арбітражній справі, введений в дію 1 липня 1998 р.
4. Регламент МКАС при ТПП України. — В кн.: Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика / Под общ. ред. ИТ. Побирченко. — К., 2000. Регламент міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 01.01.218 року / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://icac.org.ua/wp-content/uploads/Reglament-ISAS-pry-TPPUkrayiny.pdf>
- 5.
6. Тиліук Б.В. Міжнародний комерційний арбітраж як один із органів, які вирішують зовнішньоекономічні спори *Текст+. Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 вересня 2018 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2018. С. 233—237.
7. Цират Г. А., Цират А. В. Международный арбитраж как способ разрешения внешнеэкономических споров.— К.: Довіра, 1997.— 367 с.— Библиогр.: с. 364.
8. Цират Г. А. Міжнародний комерційний арбітраж: Навч. посіб. - К.: Істина, 2002. — Библиогр. : 304 с.

16. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. <http://rada.gov.ua/> – офіційний сайт Верховної Ради України
2. <https://www.kmu.gov.ua/> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.mlsp.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства соціальної політики України
4. <https://www.president.gov.ua/documents> – офіційний сайт Президента України
5. <https://minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України.
6. <https://lawyersunion.org.ua> – сайт Спілки юристів України
7. <http://www.drs.gov.ua> › [regulations](http://www.drs.gov.ua/regulations) – Нормативно-правові акти України
8. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
9. <http://nlu.org.ua> – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого
10. <http://pravo.biz.ua/> -Pravo.biz.ua : юридична бібліотека
11. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.ht> - Електронна юридична бібліотека
12. <http://www.pravoznavec.com.ua/> - Правознавець : електронна б-ка юрид. л-ри
13. <http://lexlibrary.org/> - Електронна юридична бібліотека Lex
14. <http://znatoki.net/> - Юридична бібліотека на Znatoki.net
15. <http://www.yur-info.org.ua/> - Юр-Инфо – сайт для юриста
16. <http://www.coe.int> -Рада Європи
17. <http://europa.eu.int/eur-lex/> - База законодавства ЄС - EUR-Lex
18. <http://www.echr.coe.int> - Європейський суд з прав людини
19. <http://www.eurocourt.org.ua> - Український портал практики Європейського суду з прав людини
20. <http://www.chartesociale.coe.int> - Європейська соціальна хартія

